

Día Europeo das Linguas
26 de setembro

EUROPEAN CENTRE FOR
MODERN LANGUAGES
CENTRE EUROPEEN POUR
LES LANGUES VIVANTES

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

GL

A VIAXE DE **LARA** POLAS LINGUAS REXIONAIS E MINORITARIAS DE EUROPA

BENVIDOS Á SEGUNDA VIAXE DE LARA POR EUROPA

Neste capítulo da súa viaxe, Lara explora o fascinante mundo das linguas rexionais e minoritarias, así como outros tesouros lingüísticos de Europa.

As linguas rexionais e minoritarias (LRM) fálanse en partes dun país ou en zonas específicas de varios países, a miúdo por un número relativamente pequeno da poboación.

As LRM tamén poden ser non territoriais, é dicir, faladas por grupos de persoas repartidas por toda Europa que non se identifican cun país de orixe concreta. Inclúen linguas que son lingua maioritaria/oficial doutro Estado (como o italiano en Eslovenia). Más da metade dos Estados membros do Consello de Europa recoñecen oficialmente as LRM dentro das súas fronteiras, e calcúlase que estas linguas son faladas por máis de 50 millóns de persoas.

Cunhas 225 linguas autóctonas de Europa, ademais de moitas linguas traídas ao continente a través da inmigración, moitas LRM atópanse en dura competencia coas linguas máis dominantes de Europa. Cando unha lingua deixa de ser utilizada por todas as xeracións e en todos os aspectos da vida,

e no seu lugar límitase a determinados grupos de idade e/ou determinados ámbitos da sociedade, existe o perigo de que entre nunha espiral de declive, que pode conducir finalmente á extinción.

Tras coñecer na súa primeira viaxe unhas 46 das linguas máis "grandes" de Europa, Lara opta agora por profundar un pouco máis e explorar linguas que non son tan coñecidas máis aló das zonas nas que se falan. Nalgúns casos, as linguas coas que se atopa teñen varios dialectos, outras non teñen unha forma escrita estandarizada e outras poden escribirse en diferentes alfabetos. O número de falantes nativos de moitas destas linguas está a diminuír. En todos os casos, con todo, as linguas teñen unha orgullosa tradición e comunidades de falantes que se esforzan por garantir que o seu patrimonio lingüístico transmítase ás xeracións futuras.

Só podemos ofrecerche unha breve visión dalgunhas das linguas de Europa. Hai moitísimas máis que non mencionamos. Non porque sexan menos importantes ou menos interesantes, senón simplemente porque non podemos abarcalas todas nesta breve viaxe. Na páxina de cada idioma hai unha

pequena introdución de Lara, algunhas palabras chave, frases e caracteres especiais do alfabeto, así como un número estimado de persoas en todo o mundo que a utilizan como primeira e segunda lingua. Esperamos que goces seguindo á nosa guía, Lara, na súa viaxe por algunhas das linguas menos coñecidas de Europa. Poida que as súas aventuras anímenche a emprender unha viaxe de descubrimento similar. Grazas aos recentes avances técnicos na aprendizaxe de idiomas e ao crecente número de recursos dispoñibles na internet, nunca foi tan fácil facerse unha idea da impresionante variedade de linguas presentes en Europa. Coñezamos un pouco mellor e celebremos a diversidade lingüística do noso continente.

edl.ecml.at/sounds

Aquí podes oír como se pronuncian os números e as frases no idioma correspondente.

70 000 **0 | 570**
falantes nativos falantes de segunda lingua

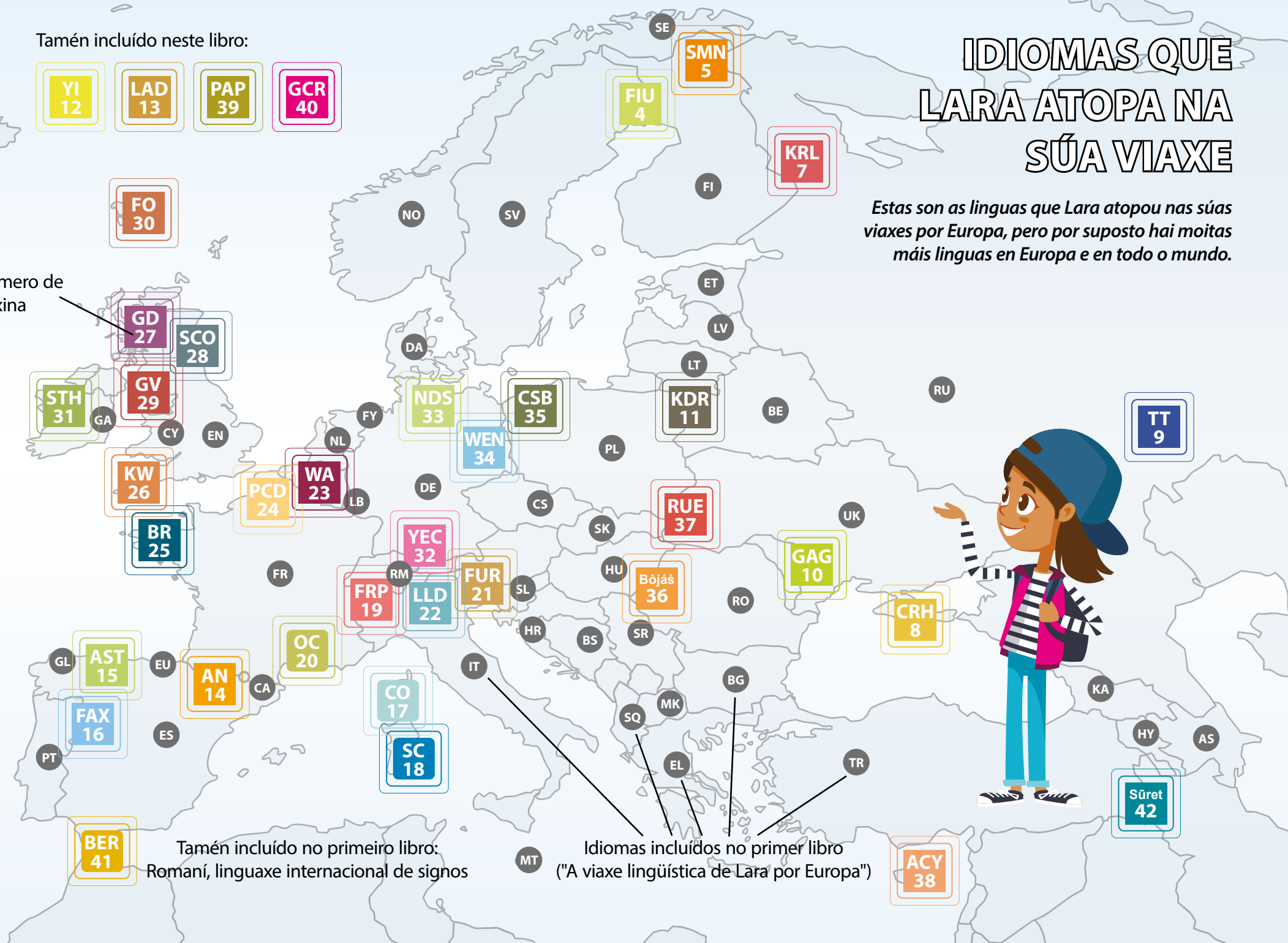
IDIOMAS QUE LARA ATOPA NA SÚA VIAXE

Estas son as linguas que Lara atopou nas súas viaxes por Europa, pero por suposto hai moitas máis linguas en Europa e en todo o mundo.

Tamén incluído neste libro:

- YI 12
- LAD 13
- PAP 39
- GCR 40

Número de páxina

Tamén incluído no primeiro libro:
Romani, linguaxe internacional de signos

Idiomas incluídos no primer libro
("A viaxe lingüística de Lara por Europa")

FIU MEÄNKIELI

👤👤👤 70 000

Hoxe en día, o tornedaliano ten tres versións ou dialectos diferentes, que se falan no norte de Finlandia, Suecia e Noruega.

A floración dunha nova lingua

Oíste falar algunha vez do tornedaliano (ou do meänkieli)? O tornedaliano era orixinalmente un dialecto do finés que se falaba na rexión fronteiriza entre Suecia e Finlandia, en torno ao val do río Tornedal. En 1809, cando Finlandia foi invadida por Rusia, os suecos que falaban finés víronse de súpeto illados dos seus amigos finlandeses. Co tempo, o dialecto do Tornedal empezou a cambiar e evolucionou ata converterse na súa propia lingua: o tornedaliano.

A historia do tornedaliano ensínanos algunhas leccións valiosas: móstranos como as linguas poden cambiar e crecer cando os grupos de persoas están separados pola xeografía e a política, demostrando que son á vez resistentes e dinámicas.

Kunka sie jaksat?

Hei!

Kiitos!

- 1 yks
- 2 kaks
- 3 kolme
- 4 neljä
- 5 viis
- 6 kuus
- 7 seittemän
- 8 kaheksan
- 9 yhdeksän
- 10 kymmenen

Kyllä

Ei

å

ö

ä

Kuuntele, miltä nämä sanat kuulostava >>>>

Fotografía: Jukkasjärvi Ice Hotel, Suecia

edl.ecml.at/sounds

ANARÂŠKIELÂ SMN

👤👤👤 450

- 1 ohtâ
- 2 kyehti
- 3 kulmâ
- 4 nelji
- 5 vittâ
- 6 kuttâ
- 7 čiččâm
- 8 käävci
- 9 oovce
- 10 love

Joo

Ij

Mii kulloo?

Tiervâ!

Takkâ!

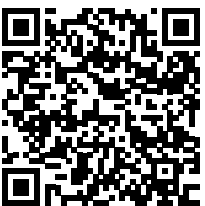
A lingua dos pobos indíxenas máis setentrionais de Europa

As linguas sami son faladas polo pobo sami nas zonas setentrionais de Finlandia, Noruega, Suecia e Rusia occidental, xusto dentro do casquete polar setentrional. No primeiro caderno ("A viaxe lingüística de Lara por Europa") coñecemos a lingua sami setentrional máis falada, pero hai un total de 9 linguas sami distintas. Algunhas delas son tan singulares que se consideran independentes entre si.

Nesta páxina podes explorar palabras e frases en saami de Inari. Aínda que o número de falantes nativos do saami de Inari diminuíu nas últimas décadas, están a facerse esforzos para recuperar a lingua. Por exemplo, recentemente, un director de documentais finlandés e un poeta saami uniron as súas forzas para crear un libro de frases en liña chamado "Di en saami". Esta plataforma permite a calquera suxerir frases para a súa tradución. Podes empregar esta ferramenta para escoitar e comparar frases en saami setentrional, de Inari e skolt.

Por certo, que romántica é a palabra "10" en saami de Inari!

edl.ecml.at/sounds

←←← Kuldâl tai saaniij jienâdem

Fotografía: Lapland, Finlandia

ŋ

ö

å

â

ž

š

ä

á

č

đ

KARJALAN KIELI KRL

👤👤👤 20 000

Existen tres dialectos do carelio: O vienés, o carelio meridional e o carelio livvi. As palabras e frases desta páxina pertencen ao dialecto carelio livvi.

Kyllä

Muga

- 1 yksi
- 2 kaksi
- 3 kolme
- 4 nelli
- 5 viizi
- 6 kuuzi
- 7 seičcie
- 8 kaheksa
- 9 yheksä
- 10 kymmene

Kuibo dielot?

Terveh!

Passibo!

Algũa vez oiches falar dun "continuo dialectal"?

O carelio fálase nalgũnas zonas de Finlandia e no noroeste de Rusia. Aĩnda que garda algũnas similitudes co finés, é máis que un dialecto seu, como testemuña a súa condición de lingua minoritaria en Finlandia.

O carelio forma parte do que os lingüistas chaman un "continuo dialectal". Nese continuo, os falantes de diferentes dialectos (ou linguas) poden entenderse entre si. A miúdo comparten palabras e unha gramática similares, o que permite a comunicación. Pero canto máis se afastan, máis se diferencian, o que dificulta a comprensión mutua. Isto tamén nos mostra que a liña entre lingua e dialecto ás veces pode ser borrosa. En Europa hai bastantes continuidades dialectais, como pronto descubrirás!

edl.ecml.at/sounds

◀◀◀ Kuundele nämmä ezimerkit karjalakse

Fotografía: Igrexa da Transfiguración, sen cravos nin pezas metálicas, Kizhi Island

ä

ö

š

č

ž

Unha lingua cunha historia turbulenta

O tártaro de Crimea é unha lingua túrquica que, como resultado dunha serie de conquistas e da chegada de diversos grupos etnolingüísticos, sufriu varias transformacións. Ao longo da súa historia, a lingua escribiuse en, polo menos, catro alfabetos diferentes: latín, cirílico, árabe e turco antigo.

A prolongada prohibición do estudo da lingua tártara de Crimea tras a deportación dos seus falantes polo goberno soviético levou á lingua ao bordo da extinción. Este feito menciónase na canción "1944" da cantante Jamala, que gañou o concurso de Eurovisión para Ucraína en 2016. Afortunadamente, a lingua rexurdiu e ensínase máis nas escolas de Crimea: calcúlase que agora ten 580.000 falantes.

A pesar do parecido no nome, o tártaro de Crimea e o tártaro pertencen a subgrupos diferentes das linguas túrquicas kipchak e, aínda que manteñen un grao significativo de intelixibilidade mutua, o tártaro de Crimea comparte máis similitudes co gagauz (páxina 10) que co tártaro (páxina seguinte).

Nasılsınız?

Selâm!

Sağ ol!

Evet

Yoq

- 1 bir
- 2 eki
- 3 üç
- 4 dört
- 5 beş
- 6 altı
- 7 yedi
- 8 sekiz
- 9 doquz
- 10 on

Bu sözlerniñ sesini diñle >>>>

edl.ecml.at/sounds

Unha lingua para contar historias

O tártaro pertence á familia das linguas túrquicas e é unha das maiores linguas rexionais de Europa, cuns 8 millóns de falantes. Aínda que se fala sobre todo na República de Tartaristán, tamén hai comunidades tártaras en Finlandia, Polonia, Romanía e Turquía. Do mesmo xeito que o seu curmán, o tártaro de Crimea, a fascinante viaxe do tártaro levouno a través de varias escrituras: do árabe ao cirílico, pasando polo latín.

Para falar do pasado, o tártaro ten unha forma verbal única para describir acontecementos nos que non estiveron directamente implicados. O tártaro é tamén unha lingua "aglutinante", na que os sufixos convértese en pezas de LEGO e permiten descubrir novos e complexos significados. Con estas increíbles características lingüísticas, as posibilidades para contar historias son realmente infinitas.

Әһе

Юк

TATAR TELE TT

👤👤👤 8 000 000

Ж

ә

ё

ң

ө

Хәлләр
ничек?

Сәлам!

Рәхмәт!

- 1 бер (ber)
- 2 ике (ike)
- 3 өч (өб)
- 4 дүрт (dyrt)
- 5 биш (biş)
- 6 алты (altı)
- 7 жиде (ʒide)
- 8 сигез (sigez)
- 9 тугыз (tuǧız)
- 10 ун (un)

edl.ecml.at/sounds

<<< Сүзләрнең әйтелешен тыңла!

Fotografía: Sabantuy, festa tradicional tártara

GAG GAGAUZ

👤👤👤 150 000

Nâbıysin?

Selâm!

Saa ol!

Ölä

Diil
(yok)

- 1 bir
- 2 iki
- 3 üç
- 4 dört
- 5 beş
- 6 altı
- 7 yedi
- 8 sekiz
- 9 dokuz
- 10 on

Unha lingua, tres escrituras

O gagauz fálano os gagauz e pertence á rama máis extensa do grupo de linguas túrquicas, do mesmo xeito que o azerí, o turcomano e o turco.

O gagauz fálase na rexión autónoma de Gagauzia, en Moldavia, así como en partes de Ucraína, Rusia e Turquía. Curiosamente, a convivencia do pobo gagauz con outros grupos etnolingüísticos non só se reflicte no amplo uso de palabras prestadas do ucraíno, romanés, búlgaro e ruso, senón tamén na historia da súa lingua escrita. Do mesmo xeito que o tártaro de Crimea e o tártaro, o alfabeto gagauz pode escribirse con tres alfabetos diferentes: Grego, cirílico e latín. Pódescho creer? É como ter varios traxes cos que vestir as túas palabras, cada un co seu propio estilo!

ț

ș

ü

i

ö

ä

ç

ê

Bu sözleri sesleyin >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografía: violinista nun festival tradicional

KARAJ TILI KDR

80

Unha lingua túrquica ao encontro do alfabeto hebreo

O karaim é unha lingua túrquica, pero fálana comunidades xudías! Por que é así? A historia é a seguinte: os primeiros karaim que emigraron a Europa Oriental, concretamente a Crimea, no século X eran descendentes do imperio da "Horda de Ouro" de Asia Central. No século XIII convertéronse ao xudaísmo, pero conseguiron conservar a súa lingua e cultura túrquicas. Aínda así, empregaron unha adaptación do alfabeto hebreo ata principios do século XX. No século XVIII tamén se trasladaron a outras partes de Ucraína, Polonia e Lituania.

A pesar de estar a súa lingua en perigo de extinción, os karaim desempeñan un papel importante na historia de Lituania, xa que son os ancestrais defensores do castelo da illa de Trakai (hoxe un lugar popular para rodar películas, entre outros). Este feito goza de amplo recoñecemento e sitúalles no foco de atención, axudándolles a manter viva a súa lingua.

edl.ecml.at/sounds

<<< Bu siožliarni tynlajynyz!

Fotografía: Castelo de Trakai, Lituania

Nie bolas?

Kiuń
jachszy!

Tabu
étiam!

È

Jo

- 1 bir
- 2 éki
- 3 üč
- 4 diort'
- 5 bieš
- 6 alty
- 7 jedi
- 8 siegiž
- 9 tohuz
- 10 on

YI YIDISH-TAYTSH

👤👤👤 1 500 000

Existen dúas grandes variedades de yiddish: o yiddish estándar e o yiddish hasídico contemporáneo. As palabras e frases desta páxina pertencen á variedade yiddish estándar.

- 1 עינס (eyns)
- 2 טײַוױז (tsvey)
- 3 דראַי (dray)
- 4 פֿיר (fir)
- 5 פֿינף (finf)
- 6 זעקס (zeks)
- 7 זיבן (zibn)
- 8 אַכט (akht)
- 9 נאַנ (nayn)
- 10 טען (tsen)

וואָס מאַכסטו?
(Vos makhstu?)

שלום-עליכם
(Sholem aleykhem)

דאַנק/ש'כּוּחַ
(A dank!)

יאַ
(Yo)

ניין
(Neyn)

Unha lingua xermánica escrita en alfabeto hebreo

O yiddish é unha lingua xermánica escrita co alfabeto hebreo. Estraño, non si? Pero, como foi? Durante séculos, as comunidades xudías viviron en Europa Central e Oriental e aprenderon a lingua que falaban os seus veciños. Tamén a adaptaron ás súas necesidades, escribindo co seu alfabeto e engadindo palabras hebreas. Así xurdiu o yiddish. Cando os falantes de ídish emigraron a outras áreas, aprenderon palabras e gramática doutras linguas, como as eslavas, e engadíronas ao yiddish.

Hoxe en día, o yiddish fálase sobre todo nalgúns partes de Israel, Estados Unidos e Rusia. De feito, hai mesmo unha serie de Netflix chamada "Unorthodox" sobre unha comunidade de Nova York que fala yiddish! Os xermanoparlantes poderían entender algunhas das palabras e frases, xa que este e o alemán son algo similares. É fascinante pensar en todos os lugares aos que viaxou o yiddish, en todas as linguas que influíron nel e viceversa. Hoxe en día está protexido como lingua rexional, minoritaria ou non territorial en nada menos que 8 países europeos.

האַרע, ווי די וואָרטער קלינגען >>>> (Hore, vi di vorter klingen)

Fotografía: bagels orixinarios das comunidades xudías de Polonia

edl.ecml.at/sounds

DJUDEOESPANYOL LAD

888 51 000

קומו סטאס?

Komo stas?

בואין דיאה

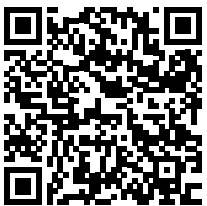
Buen Dia!

מירסי מוג'ו

Mersi Mucho!

- 1 אונ (uno)
- 2 דוס (dos)
- 3 טרי (tres)
- 4 קואטרו (kuatro)
- 5 סינקו (sinko)
- 6 שיש (sesh)
- 7 סייטי (syete)
- 8 אוג'ו (ocho)
- 9 מואיב'י (mueve)
- 10 דייס (dyes)

edl.ecml.at/sounds

כן

Si!

ס'י

No!

<<< Ascoltar bien alton de esas palabras

Unha mostra do español do século XV hoye en día!

En 1492, o mesmo ano en que Colón "descubriu" América, os xudeus sefardíes do Reino de España foron obrigados a abandonar a súa patria. Moitos emigraron ao antigo Imperio Otomán (que comprendía os Balcáns, Turquía e outras partes de Europa Central e Oriental, Asia Occidental e o norte de África) e, máis tarde, a Estados Unidos, Sudamérica e Israel. Esta comunidade tamén trouxo consigo a lingua ladina ou xudeoespañola, que hoxe falan nas súas distintas variedades as comunidades sefardíes de máis de 30 países, utilizando a escritura hebrea.

En certo xeito, o ladino é como unha instantánea da lingua española do século XV, con influencias das linguas locais dos lugares onde vivían e viven as comunidades sefardíes. Curiosamente, en sitios como Istambul, Salónica, Saraievo, Nova York ou Xerusalén séguese falando hoxe unha lingua máis ou menos parecida ao español de Cervantes. Unha lingua antiga cun toque moderno!

AN ARAGONÉS

👤👤👤 11 000

- 1 uno
- 2 dos
- 3 tres
- 4 cuatro
- 5 cinco
- 6 seis
- 7 siete
- 8 ueito
- 9 nueu
- 10 diez

Ano 2000

Qué tal plantas?

Ola!

Gracias!

Sí

No

Os clásicos gregos nunha lingua inesperada...

O aragonés foi no seu día a lingua máis falada do Reino de Aragón, situado no nordés da Península Ibérica. Era a lingua da cultura, a administración e a vida cotiá. Grazas ao seu uso na poesía e a literatura, conserváronse numerosos textos en aragonés para o estudo de lingüistas e outros, mesmo séculos despois da decadencia do reino. Xa no século XIV, Johan Ferrández d'Heredia traduciu os clásicos gregos ao aragonés.

Na actualidade, o aragonés fálano activamente unhas 11.000 persoas que Aragón, principalmente nos vales do Pirineo aragonés. A pesar do seu modesto número de falantes, a comunidade aragonesa trata de manter viva a lingua promovéndoa e esforzándose por integrala no sistema educativo.

á

ñ

é

í

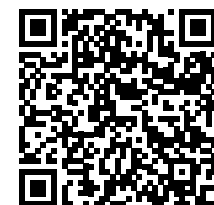
ó

ú

Siente o soniu d'istas frases >>>>

Fotografía: canón do Furco, Aragón, España

edl.ecml.at/sounds

- 1 un
- 2 dos
- 3 tres
- 4 cuatro
- 5 cinco
- 6 seyes
- 7 siete
- 8 ochu
- 9 nueve
- 10 diez

Si

Non

Comu tás?

Hola!

Gracies!

ASTURIANU AST

👤👤👤 110 000

A caída e o auxe do asturiano...

Durante moito tempo, o asturiano foi a lingua franca dun vasto territorio que se estendía desde Asturias ata Extremadura, en España. O asturiano é só un exemplo das moitas linguas que se utilizaron durante a Idade Media nos distintos reinos da Península Ibérica. A ambición de unificar España nunha soa nación, en lugar dun mosaico de reinos, esixía o establecemento dunha lingua común. Por conseguinte, linguas como o asturiano foron perdendo uso na esfera pública e foron substituídas polo castelán. Afortunadamente, nos últimos tempos espertouse un gran interese por esta lingua, o que fixo que aumente o número de escolas que imparten clases de asturiano.

No mapa da esquerda podes ver a variedade de linguas que se falaban na Península Ibérica cara ao ano 1250. Pasa á páxina seguinte para coñecer outra lingua falada nun dos antigos reinos de España.

Ano 1250

ú

ó

ñ

á

é

í

edl.ecml.at/sounds

<<< Oyéi'l soníu d'estes frases

Fotografía: Farinato Race, carreira extrema de obstáculos, Xixón, España

FAX FALA

👤👤👤 10 000

- 1 un
- 2 dois
- 3 tres
- 4 cuatro
- 5 cincu
- 6 seis
- 7 seti
- 8 oitu
- 9 novi
- 10 de

Sí

Non

Comu estás?

Hola!

Gracias!

Unha lingua galego-portuguesa en Extremadura

A historia do fala remóntase aos séculos XII e XIII, cando colonos galegos establecéronse no val do Xálima, situado na rexión noroccidental de Cáceres, España. Hoxe en día, unha pequena pero activa comunidade lingüística dunhas 4.000 persoas comunícase empregando o fala, que a súa vez é unha variante do galego ou do portugués, según como se mire. Se temos en conta aos que trasladáronse a diferentes partes de España e Europa, o número de falantes do fala alcanza uns 10.000.

O fala fábase principalmente en só tres pobos do val de Xálima, que é fronteirizo con Portugal. Hoxe en día, está a traballarse para que o fala sexa recoñecido e integrado no sistema educativo local. Con este fin, creouse un comité científico para sistematizar a súa escritura, de modo que o fala pase de ser unha lingua de transmisión oral a ter unha forma escrita estandarizada. Se tes a oportunidade de visitar Valverde del Fresno, Ellas ou San Martín de Trevellu, seguro que oirás falar na rúa esta fermosa e enigmática lingua.

ã

é

ẽ

í

ĩ

ç

õ

ó

ũ

ü

Escuta o suiu de estas frasis >>>

edl.ecml.at/sounds

De raíces romanas a influencia italiana

A lingua corsa ten as súas raíces na forma falada do latín utilizada pola xente común no Imperio Romano. A historia da illa, con diversos gobernantes e conquistadores, deu forma á lingua. Tras a época romana, Córsega foi gobernada por varios imperios, como o bizantino, o franco, o pisano e, finalmente, o xenovés. Cada un destes grupos deixou a súa pegada na lingua, achegando elementos únicos ao seu vocabulario e gramática.

O corso considérase unha lingua románica, similar ao francés, pero aínda máis próxima ao italiano: do século XII ao XVIII, Córsega estivo baixo o dominio da República de Xénova, unha cidade-estado italiana. Este longo período de dominio italiano influíu notablemente na lingua, que adoptou dos italiano préstamos lingüísticos, elementos gramaticais e mesmo tradicións literarias. Un exemplo desta influencia é o saúdo corso "Bonghjornu", que soa máis parecido ao italiano "Buongiorno" que ao francés "Bonjour".

Entre os seus soados falantes figura Napoleón Bonaparte, quen, a pesar de trasladarse á Francia continental a unha idade temperá, seguiu falando francés cun marcado acento corso durante toda a súa vida.

A pesar do seu número relativamente reducido de falantes, o corso presenta moitas variantes, o que dificultou o acordo sobre unha forma escrita normalizada da lingua. As palabras e frases desta páxina proceden dun dialecto do norte.

CORSU CO

👤👤👤 150 000

lè

Innò

Và bè ?

Salute !

Ti ringraziu !

- 1 unu
- 2 dui
- 3 trè
- 4 quattru
- 5 cinque
- 6 sei
- 7 sette
- 8 ottu
- 9 nove
- 10 dece

ì

ù

ò

ü

ì

è

à

<<< State à sente isse parolle

Fotografía: vista en Calanques de Piana, Córsega, Francia

edl.ecml.at/sounds

SC SARDU

👤👤👤 1 200 000

Existen varios dialectos do sardo.
As palabras e frases desta páxina
pertencen ao dialecto campidanés,
falado na parte sur de Sardeña.

- 1 unu
- 2 dus
- 3 tres
- 4 cuatru
- 5 cincu
- 6 ses
- 7 seti
- 8 otu
- 9 noi
- 10 dexi

eja

no

Cumentì
stais?

Saludi!

Gratzias!

Queres sentirte como un antigo romano?

Entón, o máis parecido é aprender sardo. O sardo, falado na illa de Sardeña, é a lingua románica máis antiga aínda en uso. Crese que é a lingua viva máis próxima ao latín, antepasado de todas as linguas romances. Con todo, o sardo, aínda que ten raíces latinas, non é fácil de entender para a maioría dos falantes nativos de italiano.

A excepción do dialecto campanés, o número de falantes de sardo diminuíu considerablemente ao longo dos anos, debido sobre todo á preponderancia do italiano. Con todo, fronte a este reto, xurdiron esforzos decididos por normalizar o sardo e situalo en primeira liña da paisaxe lingüística da illa.

á

é

í

ó

ú

à

è

ì

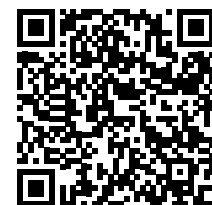
ò

ù

Ascuta su sonu de custus fueddus >>>>

Fotografía: praia de Li Cossi, Costa Paradiso, Sardeña, Italia

edl.ecml.at/sounds

FRANCO-PROVENÇAL FRP

👤👤👤 140 000

Comèn te
reste?

Tchao!

Mersi!

Ouè

Na

- 1 on
- 2 dou
- 3 trî
- 4 cattro
- 5 hinc
- 6 chouï
- 7 satte
- 8 ouètte
- 9 noou
- 10 guî

edl.ecml.at/sounds

◀◀◀ Acoutta lo són di paròlle qui chouyón

Fotografía: esquí extremo cerca do Mont Blanc, o pico máis alto de Europa, Italia/Francia

Que hai entre o francés e o italiano?

Adóitase crer, aínda que erroneamente, que o franco-provenzal é o resultado do préstamo entre o francés estándar e o dialecto provenzal do occitano (páxina seguinte). Con todo, é moito máis complexo que unha fusión entre dúas linguas. O franco-provenzal pode considerarse un mosaico de linguas románicas faladas en Italia, Francia e Suíza. Debido á súa dispersión xeográfica, o franco-provenzal tamén recibe diferentes nomes, como patois e arpitan. De feito, a cuestión do nome é fundamental nos esforzos por revitalizar a lingua e establecer o seu recoñecemento como lingua independente e non como mero dialecto do francés e o provenzal.

OC OCCITAN

👤👤👤 600 000

As palabras e frases desta páxina corresponden á variedade lengadociana do occitano, que se fala nas zonas rurais de Francia. Debido á súa posición central entre os dialectos do occitano, a miúdo utilízase como base para un occitano estándar.

A lingua dos trobadores

Os trobadores eran poetas e músicos que viaxaban por toda Europa na Idade Media, difundindo a súa lingua a través de cancións e poemas. Moitos escribían e cantaban en occitano, lingua que tivo unha gran influencia en Europa, concretamente no sur de Francia, así como en partes de Italia e España. Era a lingua das artes, na que se escribiron moitas obras literarias importantes da época.

Con todo, co tempo, a medida que a xente empezou a falar máis francés, a lingua das institucións nacionais, o occitano perdeu o seu prestixio e perdeu protagonismo. Hoxe en día, os occitanos esforzanse por manter viva a lingua, pero está en perigo. Curiosamente, unha das súas variedades, o aranés, é lingua oficial na rexión do Val do Arán, en Cataluña (España). E na cidade de Baiona (Francia), moitos letreiros da cidade aparecen mesmo en tres idiomas: Francés, occitano e eúscaro. Así que non hai escusa para perderse!

Cossí vas ?

Bonjorn !

Mercé !

òc

non

- 1 un
- 2 dos
- 3 tres
- 4 quatre
- 5 cinc
- 6 sièis
- 7 sèt
- 8 uèch
- 9 nòu
- 10 dètz

è

í

ü

é

ç

ú

á

ó

ò

ï

à

Escotatz lo son d'aqueles mots >>>

edl.ecml.at/sounds

FURLAN FUR

👤👤👤 600 000

Cemût
stâstu?

Mandi!

Graciis!

Sì

No

- 1 un
- 2 doi
- 3 trê
- 4 cuatri
- 5 cinc
- 6 sîs
- 7 siet
- 8 vot
- 9 nûf
- 10 dîs

Un idioma no corazón de Europa

O friulano, lingua retorromance, fábase en Friul-Venecia Xulia, a rexión máis nororiental de Italia, e nalgúns municipios do Véneto. Creceu ao longo dos séculos nun cruzamento de culturas, onde converxeron influencias latinas, alemás e eslavas. Esta interacción contribuíu á riqueza e singularidade do vocabulario e a gramática do friulano actual.

Aínda que Friul pasou por turbulentos períodos de invasión e ocupación, a lingua friulana sempre sobreviviu, forxando un forte vínculo de identidade entre os seus habitantes. Hoxe en día, están a facerse grandes esforzos para reforzar o seu uso entre as xeracións máis novas. A Axencia Rexional da Lingua Friulana (ARLeF - en friulano: Agjenzie Regjonâl pe lenghe furlane) ten como obxectivo protexer e promover a lingua friulana e o seu patrimonio histórico e cultural.

à

î

ê

ç

û

ù

è

â

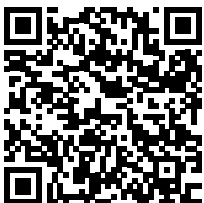
ì

ò

ô

<<< Scolte il sun di chestis peraulis

edl.ecml.at/sounds

Fotografía: ponte do Demo, Cividale del Friuli / Cividât, Italy

LLD LADIN

👤👤👤 40 000

Hai 5 dialectos diferentes de este idioma. As palabras e frases desta páxina corresponden ao dialecto do Val Gardena.

- 1 un
- 2 doi
- 3 trëi
- 4 cater
- 5 cinch
- 6 sies
- 7 set
- 8 ot
- 9 nuef
- 10 diesc

š

ć

ë

Co vala pa?

Hoila!

De gra!

Sci

No

Un cóctel de latín antigo e linguas alpinas

O ladino é unha lingua románica que se desenvolveu a partir dunha mestura do latín falado polos romanos a finais do século I a.C., cando conquistaron os Alpes, e da lingua dos habitantes das montañas Dolomitas da época, chamada rético. Aínda que desenvolveu características únicas ao longo dos seus 2.000 anos de historia, o ladino mantén similitudes lingüísticas co latín, evidentes no seu vocabulario, gramática e estrutura.

Na actualidade, unhas 40.000 persoas falan ladino en cinco vales do sur do Tirolo: Val Badia, Val Gardena, Val dei Fassa, Livinalongo e Ampezzo. Cada un dos vales onde se fala ladino ten unha lingua estándar que se utiliza con fins educativos, institucionais e oficiais. Fanse grandes esforzos por preservar e promover a lingua, como o programa diario de noticias en ladino TRAIL da RAI (radiotelevisión nacional italiana) e o xornal semanal en ladino "Usc dei Ladins".

O ladino é a lingua materna do famoso compositor, cantautor e produtor discográfico Giorgio Moroder, que traballou con The Rolling Stones, Electric Light Orchestra, Led Zeppelin, Deep Purple, Queen e Elton John, entre outros.

edl.ecml.at/sounds

Scota su coche sona chësta paroles >>>

Fotografía: unha vaca nos Alpes

WALON WA

👤👤👤 600 000

- 1 eune
- 2 deûs
- 3 treûs
- 4 cwate
- 5 cinq
- 6 sîh
- 7 sèt'
- 8 ût
- 9 nouv'
- 10 dîh

Kimint
alez-v' ?

Bondjoû !

Mèrci !

Poderían o teatro e o folclore axudar a salvar esta lingua?

Internet, a televisión ou o teatro poden ser vehículos para difundir unha lingua e garantir a súa supervivencia. Quizá o valón poida ser un caso así. O valón é unha lingua romance emparentada co francés e o picardo que se fala en Valonia, ao sur de Bélxica. A pesar de que loita por manter a súa presenza fronte ao francés, o teatro podería ser o billete de supervivencia do valón: hai unhas 200 compañías que actúan para un público de máis de 200.000 persoas cada ano nesta lingua. Estas representacións non só entreteñen ao público, senón que tamén contribúen a preservar e promover a lingua e a cultura valonas. Aquí, novos e maiores poden descubrir a lingua, xa sexa como actores ou como espectadores. As tradicións locais, como os entroidos e as festas, tamén desempeñan un papel importante. Esperemos que todo isto contribúa a que o valón "escenifique" un renacemento e volva ser popular.

awè

nèni

à

å

â

é

ë

è

ô

î

ö

ç

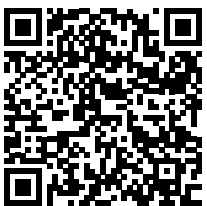
ê

û

ì

ù

edl.ecml.at/sounds

<<< Houêtez kimint qu'on dit tos cès mots-là

Fotografía: estatua de Adolphe Sax, inventor do saxofón en Dinant, Valonia, Bélxica

PCD PICARD

👤👤👤 700 000

wé

nan

- 1 in
- 2 deus
- 3 tros
- 4 quate
- 5 chonq
- 6 sich
- 7 siète
- 8 huit
- 9 neu
- 10 dich

Cha vo ti ?

Hé ti-lo !

Merchi gramint !

Descubre a un irmán do francés

O valón da páxina anterior non é a única lingua emparentada co francés: O picardo é outro dos seus irmáns. O picardo parécese ao francés, pero ten o seu propio vocabulario e expresións, o que o fai á vez próximo e extrañamente distante para os francófonos. Xunto co francés estándar, o picardo e o valón, entre outros, forman parte das chamadas "langues d'oïl" (linguas de oïl, páxina 7), que se estenden desde o norte de Francia ata Bélxica. O nome "langues d'oïl" procede da palabra "oïl", que significa "si".

Outro dato interesante: na Idade Media, o picardo era a lingua da corte no condado de Flandes, que entón formaba parte do Sacro Imperio Romano Germánico.

Con tal glorioso pasado, esperemos que o picardo goce tamén dun futuro dourado!

ÿ

é

û

æ

ê

è

ô

ç

â

î

ä

œ

ï

Acoute kmint qu'in prononche ches mots-lo >>>>

Fotografía: carro a vela, Francia

edl.ecml.at/sounds

BREZHONEG BR

👤👤👤 210 000

Penaos 'mañ kont?

Demat!

Trugarez!

- 1 unan
- 2 daou
- 3 tri
- 4 pevar
- 5 pemp
- 6 c'hwec'h
- 7 seizh
- 8 eizh
- 9 nav
- 10 dek

Pegadas celtas no continente europeo

Sabía que hai unha lingua celta que aínda se utiliza no continente europeo? Chámase bretón e fálase en Bretaña, unha rexión do noroeste de Francia. Este feito fai que o bretón sexa único.

O bretón está estreitamente emparentado co córnico e o galés. De feito, a lingua foi levada a Bretaña por falantes celtas procedentes de Gran Bretaña durante a Alta Idade Media.

Outro dato interesante sobre o bretón é que o Cathlicon, o primeiro dicionario publicado en Francia (en 1499), era trilingüe e incluía o bretón, o francés e o latín.

O bretón soubo manter a súa identidade única e aínda fálase hoxe en día. Así que a próxima vez que visites Bretaña, por que non te tomas un tempo, entre crêpes e outras delicias locais, para aprender algunhas frases en bretón?

ya

ket

ñ

ù

â

ê

î

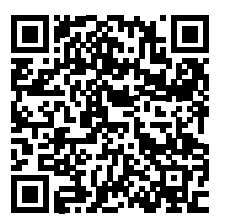
ô

û

ü

edl.ecml.at/sounds

<<< Selaouit son ar gerioù-mañ

Fotografía: aínda que as crêpes estén moi extendidas por toda Francia e o mundo, son orixinarias de Bretaña

KW KERNEWEK

👤👤👤 0 | 570

O córnico non ten palabras únicas para "si" e "non".
Do mesmo xeito que en irlandés, manés e gaélico
escocés, é necesario utilizar formas verbais para
responder a unha pregunta.

- 1 onan
- 2 dew
- 3 tri
- 4 peswar
- 5 pypm
- 6 hwegh
- 7 seyth
- 8 eth
- 9 naw
- 10 deg

Fatla
genes?
Dydh da!
Meur ras!

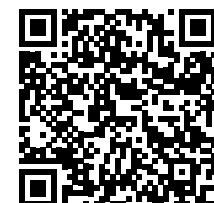
A lingua córnica: de dodo a ave fénix lingüística

Un exemplo de lingua resucitada é o córnico, que outrora se falaba comunmente en Cornualles, un ducado das Illas Británicas. De feito, as linguas celtas falábanse en gran parte de Europa por diferentes tribos celtas desde as Illas Británicas ata o val do río Danubio. Co tempo, a maioría delas extinguíronse e os seus falantes asimiláronse a outras linguas circundantes. Parecía que o córnico seguiría o mesmo camiño, xa que deixou de usarse cando a xente pasouse ao inglés.

Con todo, a finais do século XX, os activistas lingüísticos empezaron a unir as súas forzas para recuperar o córnico. E conseguírono! Agora o córnico ensínase nas escolas e algúns córnicos fálanlo de novo como segunda lingua. É, pois, similar ao manx (páxina 29): un caso de ave fénix lingüística que rexurdiu das súas cinzas!

Goslowgh orth son an geryow ma >>>

edl.ecml.at/sounds

Fotografía: senda da costa suroeste de Cornualles, cerca da cala pesqueira de Gunwalloe, Reino Unido

GÀIDHLIG GD

👤👤👤 57 000

Gaélico escocés: a lingua de Alba, e por poco a de Canadá!

En 1850, o gaélico escocés era a terceira lingua máis falada en Canadá. En 1890, Thomas Robert MacInnes, un canadense de Cabo Bretón, presentou un proxecto de lei no Senado que permitiría o uso do gaélico nos procedementos oficiais, pero foi rexeitado. Imaxínaste cal sería hoxe o papel do gaélico en Canadá se o proxecto de lei prosperase? Nun universo paralelo, o gaélico escocés podería ser a principal lingua falada nas rúas de Nova Escocia.

Pero rebobinemos. Que é o gaélico escocés? O gaélico escocés ten a súa orixe na lingua dos gaélicos de Irlanda, pero separouse da súa lingua irmá, o irlandés, durante a Baixa Idade Media. O gaélico foi a lingua dominante do reino de Alba (nome gaélico de Escocia) ata o século XI, pero nos séculos seguintes o seu uso foise limitando cada vez máis ás Terras Altas e as illas. Na actualidade, unhas 90.000 persoas seguen tendo algún coñecemento desta lingua en Escocia.

- 1 aon
- 2 dhà
- 3 trì
- 4 ceithir
- 5 còig
- 6 sia
- 7 seachd
- 8 ochd
- 9 naoi
- 10 deich

Ciamar a tha thu?

Latha math!

Tha mi gu math!

edl.ecml.at/sounds

à

è

ò

ì

ù

←←← Éistibh ri fuaimen nam faclan

Fotografía: tiro de corda, xogo das Terras Altas en Fochabers, Escocia

SCO SCOTS

👤👤👤 99 000 | 1500 000

En Escocia hai catro dialectos principais do escocés: insular, setentrional, central e meridional, cada un cunha tradición escrita distinta. As palabras e frases desta páxina pertencen ao dialecto central.

Hullo!

Hoo's it gauin?

Thanks!

- 1 ane
- 2 twa
- 3 three
- 4 fower
- 5 five
- 6 sax
- 7 seeven
- 8 echt
- 9 nine
- 10 ten

aye

naw

Div ye speak Scots?

O escocés xurdiu como lingua da corte real escocesa durante o século XIV. Foi lingua oficial do reino escocés ata o Tratado de Unión con Inglaterra, en 1707, e hoxe fálana 1,5 millóns de persoas en Escocia. Mentres que o gaélico era a lingua dominante nas Highlands, o escocés estendeuse polas Lowlands, as illas setentrionais de Orkney e Shetland, e tamén polo norte de Irlanda, dando lugar ao dialecto escocés do Ulster.

"Wee" é unha palabra común que oír na conversación diaria, e forma parte esencial da cultura e a identidade escocesas. En escocés, "wee" significa "pequeno". Con todo, a palabra tamén pode utilizarse para expresar agarimo ou afecto. Por exemplo, un pai escocés pode dicir ao seu fillo: "M'on here, wee ane", que significa "Ven aquí, pequeno". Do mesmo xeito, un amigo pode dicirlle a outro: "Hoo's it gauin, wee man?", como expresión de familiaridade amigable.

O maxistral poeta Robert Burns (1759-1796) é quizá o escritor máis famoso en lingua escocesa.

Listen tae the soond o thir words >>>>

Fotografía: gaiteiro escocés vestido co traxe tradicional de tartán, Edimburgo, Escocia

edl.ecml.at/sounds

A lingua rexurdida dunha pequena illa

O gaélico manés era a principal lingua falada na Illa de Man, situada entre Gran Bretaña e Irlanda. Con todo, no século XIX, os insulares empezaron a considerar o inglés como unha lingua que podía mellorar a súa situación económica, xa que o turismo procedente de Inglaterra era cada vez máis importante. Isto fixo que o gaélico manés fose cada vez menos común. Na década de 1920, só o 1,1% da poboación afirmaba falalo.

Pero entón ocorreu algo extraordinario: un grupo de persoas decidiu que non quería que o gaélico manés desaparecese. Desde finais dos anos 40, gravouse aos últimos falantes nativos, organizáronse clases e publicáronse libros para ensinar a lingua e fomentar o seu uso. Nos anos 90 empezouse a traballar no ensino da lingua aos nenos nas escolas e a fomentar o seu uso na vida cotiá. Hoxe, cada vez máis xente aprende de novo a falar gaélico manés e manteno vivo para as xeracións futuras. É estupendo, non cres?

Kys t'ou?

Laa mie!

Gura mie
ayd!

O manx, do mesmo xeito que o córnico e o gaélico escocés, non ten palabras únicas para "si" e "non". Velaquí un exemplo de como responder a unha pregunta de si/non en manés: A resposta a "Fóronse a casa?" sería "(fóronse)" ou "(non se foron)". Ou en manés: "Jagh d dy valley? - Hie / Cha jagh".

- 1 nane
- 2 jees
- 3 tree
- 4 kiare
- 5 queig
- 6 shey
- 7 shiaght
- 8 hoght
- 9 nuy
- 10 jeih

edl.ecml.at/sounds

<<< Eaisht rish sheean ny focklyn shoh

Fotografía: faro na illa de Man

FO FØROYSKT MÁL

👤👤👤 69 000

Ja

Nei

Hvussu
gongur?

Hey!

Takk fyri!

- 1 eitt
- 2 tvey
- 3 trý
- 4 fyra
- 5 fimm
- 6 seks
- 7 sjev
- 8 átta
- 9 níggju
- 10 tíggju

ð

ý

á

ú

æ

í

ó

ø

Lurta eftir hesum ljóðum ella orðum >>>>

A historia dunha lingua vikinga

O feroés está estreitamente relacionado co nórdico antigo, a lingua falada polos colonos nórdicos que chegaron ás illas fai máis dun milenio, durante a época viquinga. De feito, o nome das Illas Feroe (Føroyar) deriva do nórdico antigo e significa Illas Ovellas.

Ao estar illado, entre os séculos IX e XV evolucionou unha lingua feroesa distinta, que conserva máis características do nórdico antigo que calquera outra lingua, salvo o islandés moderno. En 1380, cando o arquipélago pasou a formar parte do reino danés, o danés foi declarado lingua oficial. Con todo, o feroés persistiu na vida cotiá, entretecendo en baladas e contos populares. En 1937 produciuse un cambio radical: o feroés substituíu ao danés como lingua oficial nas escolas e converteuse na lingua nacional.

Os insulares son famosos polas súas xigantescas fazañas, a miúdo no campo de fútbol (quizá se deba a que ningún punto das 17 illas está a máis de 5 km do mar!) e en 2017 crearon www.faroeislandstranslate.com para "rivalizar" co seu homólogo de Google. Voluntarios feroeses traducían palabras ou frases en directo de forma gratuita e moitos dos vídeos dos textos traducidos seguen dispoñibles no sitio. Hoxe en día, o feroés volve prosperar en todas as illas: que notable recuperación lingüística!

edl.ecml.at/sounds

SHELTA / DE GAMMON STH

👤👤👤 50 000

Unha lingua nómada de Irlanda

Shelta ou gammon é unha lingua falada polos viaxeiros irlandeses ou Rilantu Mincéirí. É un exemplo de lingua "críptica" que se desenvolveu para que os seus falantes puidesen comunicarse entre si e tamén para protexer a súa intimidade respecto a as comunidades maioritarias. Ten trazos do gaélico irlandés, do inglés e doutras linguas, e posúe unha gramática e un vocabulario distintos. De feito, o seu léxico é maioritariamente irlandés, pero a gramática reflicte principalmente estruturas inglesas.

Un aspecto interesante do shelta é a súa rica tradición oral, que se transmitiu de xeración en xeración na fala da xente. Dise que a palabra shelta refírese a "unha voz que conmove (emocionalmente)", e parécenos unha descrición preciosa dunha lingua! Ata hai pouco, o shelta non tiña forma escrita, o que dificultaba a súa documentación e estudo. Por iso, descoñécese gran parte da súa historia e estrutura. Descubre outra lingua "secreta" na páxina seguinte.

Cain a geels?

Grālt'a!

Maa'ths!

- 1 ain / awárt
- 2 od
- 3 sikr
- 4 sakar
- 5 sukur
- 6 see
- 7 seltu
- 8 od'sakar
- 9 ayen
- 10 tal a get'ah

Stés

Ní Déis

edl.ecml.at/sounds

<<< Glóri a grolan a'gresko

Fotografía: estrada rural de grava na campiña irlandesa, Irlanda

YEC

JENISCH

👤👤👤 16 000

- 1 alet
- 2 zwis
- 3 triwas
- 4 dohlet
- 5 keh
- 6 woof
- 7 sojin
- 8 keß
- 9 deß
- 10 juhs

wui

nowas

Gwandâ
Schein!

Hauerscht
gwand?

I'h
bederch mi'!

Existen varios dialectos do yeniche en Alemaña, Austria e Suíza. As palabras e frases desta páxina proceden do dialecto franconio de Alemaña.

A lingua das ferias e mercados de fala alemá

O yeniche está recoñecido como lingua minoritaria en Suíza. Con todo, do mesmo xeito que o shelta da páxina anterior, outrora era unha lingua "secreta", especialmente común entre a xente que viaxaba, esta vez entre os oficios tradicionais do yeniche, como os caldereros, os caldereros e os artistas de feira. Se vise a un malabarista fai un ou dous séculos, é posible que falase yeniche.

Do mesmo xeito que outras linguas crípticas, o yeniche non se desenvolveu para facilitar a comunicación cos demais, senón máis ben para dificultala. De feito, o yeniche asociouse negativamente coa linguaxe do regateo e a conspiración. Pero iso é incorrecto. O yeniche é moito máis que unha ferramenta para manter o secreto: é unha lingua complexa cun vocabulario distinto, de base xermánica pero con préstamos doutras linguas.

Lohs wi' di' Diewerei schallt >>>

Fotografía: malabarista con lume, Colonia, Alemaña

edl.ecml.at/sounds

PLATTDÜÜTSCH NDS

👤👤👤 70 000

Hai moitos dialectos diferentes do baixo alemán. As palabras e frases desta páxina proceden do baixo alemán de Frisia oriental, que é unha variante do dialecto da Baixa Saxona Setentrional.

ja

nee

Wo geiht di dat?

Moin!

Bedankt!

- 1 een
- 2 twee
- 3 dree
- 4 veer
- 5 fiev
- 6 sess
- 7 söven
- 8 acht
- 9 negen
- 10 teihn

O desprazamento fonético do alemán

Fai uns mil anos produciuse un cambio significativo na lingua alemá, coñecido como "cambio de son". Este cambio tivo un forte impacto na pronuncia e o vocabulario do alemán. Entre outros moitos cambios, sons como a "p" transformouse en "f" e a "k" en "ch".

Mentres que todos os dialectos alemáns situados por baixo da "Liña Benrath", unha liña que atravesa o norte de Alemaña de oeste a leste, sufriron este cambio de son, o baixo alemán (Plattdeutsch) non o fixo. No baixo alemán, as palabras séguense pronunciando como na forma antiga da lingua.

Por exemplo, a palabra en baixo alemán para cabalo, "Päerd", é "Pferd" en alemán, e a palabra para cocinar, "koken", é "kochen" en alemán. Se te fixas ben, notarás algo interesante no último exemplo. Si, "koken" en baixo alemán soa bastante parecido a "cook" en inglés. Aínda que é unha lingua xermánica, o inglés non sufriu este cambio de son, pero si o seu propio cambio de pronuncia, coñecido como o "Gran Cambio Vocal", entre os séculos XV e XVIII. Como case todo na vida, as linguas non se deteñen.

edl.ecml.at/sounds

ß

ü

ö

ä

<<< Höör, wo disse Woorden klingen

Fotografía: barcos de pesca en marea baixa, Dorum-Neufeld, Alemaña

WEN SERBŠĆINA

👤👤👤 20 000

Existen dúas variedades de sorabo: O alto e o baixo sorabo. As palabras e frases desta páxina pertencen ao sorabo superior.

Kak so wjedže?

Witaj!

Džakuju so!

- 1 jedyn
- 2 dwaj
- 3 tři
- 4 štyri
- 5 pjeć
- 6 šěšć
- 7 sydom
- 8 wosom
- 9 džewjeć
- 10 džesać

Haj

Ně

č

ń

ě

š

ž

ć

ł

ó

ř

ž

ř

ś

Śluchaj, kak tute słowa klinča >>>

Dúas linguas eslavas nativas de Alemaña

O pobo eslavo máis pequeno son os sorabos (non fisicamente, por suposto!). Viven en Alemaña e teñen a súa propia lingua, ou mellor devandito, dúas linguas. O sorabo fábase principalmente en Lusacia, que inclúe os estados orientais de Brandemburgo (baixo sorabo) e Saxonia (alto sorabo). O alfabeto sorabo baséase no alfabeto latino, pero contén algunhas letras adicionais que representan sons únicos do sorabo. Curiosamente, o sorabo utiliza o número gramatical dual. Así, falar de dúas persoas é diferente de referirse a unha soa persoa ou a un grupo. Quizá o sorabo sexa o idioma ideal para as parellas.

O sorabo ten unha longa e interesante historia, con moitos contos, lendas, costumes, cancións e traxes tradicionais. Desgraciadamente, cada vez menos xente fala sorabo hoxe en día. Con todo, están a facerse esforzos para contrarrestar esta tendencia, e esperamos velos prosperar moi pronto!

edl.ecml.at/sounds

Fotografía: Ponte do Demo, Kromlau, Alemaña

KASZĚBSCZI JÄZĚK CSB

👤👤👤 108 000

Jo

Nié

Cěz je kòl
ce częc?

Witôj!

Dzãka!

- 1 jeden
- 2 dwa
- 3 trzë
- 4 sztërë
- 5 piãc
- 6 szesc
- 7 sédem
- 8 òsem
- 9 dzewiãc
- 10 dzesãc

ą

é

ã

ô

ù

ż

ł

ë

ò

ó

ń

edl.ecml.at/sounds

<<< Slëchôj, jak brzëmιά te słowa

A lingua rexional en Polonia

Aínda que similar ao polaco, o caxubio distínguese, entre outras cousas, por conter moitas palabras preeslavas que xa desapareceron no polaco moderno. Tamén contén moitos préstamos do alemán. Bota unha ollada aos caracteres da esquerda para ver o asombroso parecido coa lingua polaca. A lingua caxubia é promovida por un grupo étnico e cultural que desenvolveu conscientemente a súa lingua literaria e as súas tradicións culturais; unha lenda di que unha raza de xigantes xa desaparecida foi a responsable de dar forma á paisaxe característica da rexión.

Nas últimas décadas, a lingua caxubia experimentou un renacemento e agora está protexida pola lexislación polaca como única lingua rexional do país. É visible na literatura, a música, a arte, os medios de comunicación e, sobre todo, na educación escolar. En Polonia hai varias dúcias de escolas onde os nenos aprenden caxubio. Desde 2005, é posible presentarse a un exame de bacharelato en caxubio. Publícanse libros e revistas en caxubio e emítense programas rexionais de radio e televisión nesta lingua.

BÓJÁS

👤👤👤 ~150 000

Aínda que a lingua romanese boyash/boyash romanés sobrevive principalmente a través da tradición oral, ten unha forma escrita oficial en Hungría e Croacia. As palabras e frases que figuran a continuación están escritas segundo a convención húngara.

Dá

Nu

Unha xoia arcaica da lingua romanese

O boyash é unha forma arcaica da lingua romanese, falada polas comunidades boyash de Romanía, Hungría, Serbia, Croacia, Bulgaria e outros países. A medida que os boyash emigraban, a súa lingua absorbía influencias dos países nos que vivían, como o húngaro en Hungría e o croata en Croacia. Isto deu lugar a diversos nomes de comunidades, como "Boyash" en Hungría, "Romi Baixaši" en Croacia e "Rudari" en Bulgaria. O termo "Rudari", que significa "metal" ou "mineral", reflicte o papel ancestral dos Boyash como hábiles mineiros e buscadores de ouro.

A pesar da diminución do número de falantes nativos, existen iniciativas de colaboración en varios países dedicadas á súa preservación. En Croacia, o boyash ensínase en 3 escolas primarias, e en Hungría, o ensino do boyash esténdese ata o nivel universitario. A Academia Austriaca de Ciencias estableceu unha asociación coa dinámica comunidade boyash de Viena, e en Serbia están a levarse a cabo esforzos similares.

- 1 unu, uná
- 2 doj, dauă
- 3 trij
- 4 pátru
- 5 sjinsj
- 6 sásză
- 7 sáptyé
- 8 opt
- 9 nauă
- 10 zesjé

Kum jésty?

Bună ziua!

Mulcumszck!

Punyé uretyé lá vorbilyestyé! >>>

Fotografía: casaña de pescadores no lago Bokod, Hungría

edl.ecml.at/sounds

РУСИНСЬКИЙ ЯЗЫК RUE

👤👤👤 624 000

Unha ponte entre as linguas eslavas orientais e occidentais

Os rutenos viviron durante séculos ao redor dos Cárpatos, desde a República Checa ata Romanía, en estreito contacto cos grupos lingüísticos eslavos orientais e occidentais. Por iso a súa lingua, o ruteno, como tamén se coñece, considérase ás veces unha ponte entre as ramas occidental e oriental das linguas eslavas. A lingua ten trazos gramaticais tanto das linguas eslavas occidentais como das orientais, polo que che resultará algo máis fácil comprender e asimilar outras linguas eslavas se xa coñeces o rusín.

Unha característica que a fai especial entre as linguas eslavas é a vogal extra que provén da diferenciación entre *i e *e desde moi atrás no tempo (estamos a falar do protoeslavo!).

айно
(aino)

ніім
(n'it)

Як ся маєш?
(iak sia maiesh?)

Дякую!
(diakuiu!)

Здоров
(zdorov)

- 1 єден (ieden)
- 2 два (dva)
- 3 три (try)
- 4 чотыри (chotyry)
- 5 п'ят (piat)
- 6 шість (shist')
- 7 с'ім (sim)
- 8 вусям (vusiam)
- 9 див'ять (dyviat')
- 10 дис'ять (dysiat')

edl.ecml.at/sounds

<<< Послухайте далші фразы

Fotografía: parque nacional de Retezat, Cárpatos, Romanía

ACY ΣΑΝΝΑ

👤👤👤 0 | 9800

O árabe maronita chipriota tende a escribirse co alfabeto grego, pero algúns lingüistas empregan tamén o latino. As palabras e frases desta páxina están escritas co alfabeto latino.

- 1 eḡen
- 2 ḡnayn
- 3 tlaḡe
- 4 arpca
- 5 ḡamse
- 6 sitte
- 7 sapca
- 8 xmenye
- 9 tisca
- 10 caḡra

Nke-ye

Lla

Aḡ pitsay?

Salám!

ḡukran!

ć

δ

ğ

ş

Smacu l-ḡis telli klam >>>>

Cando dúas linguas funden nunha

Que ocorre cando os falantes de dúas comunidades lingüísticas viven xuntos e teñen que comunicarse? Pois que, a miúdo, uns toman prestadas palabras doutros para comunicar as súas mesaxes. Ás veces, desta interacción nacen novas linguas: é o caso do árabe maronita chipriota.

Esta lingua fállana unha pequena comunidade de habitantes da illa de Chipre. É unha mistura de árabe e grego, o que significa que contén palabras e sons de ambas linguas. Isto sucedeu porque, durante séculos, os falantes de árabe e grego conviviron na illa e comezaron a empregar palabras do outro idioma. Co tempo, estos dous idiomas fusionáronse para formar unha nova lingua.

É como si dúas cores distintas misturáranse para crear unha nova. O árabe maronita chipriota ten rasgos de dúas linguas moi diferentes, e iso faino único!

edl.ecml.at/sounds

PAPIAMENTO PAP

👤👤👤 300 000

Unha lingua crioula do Caribe

Cando dous ou máis linguas fusiónanse para formar unha nova, fálase de "crioulo". As linguas crioulas adoitan empezar en formas simplificadas (pidgins), utilizadas para a comunicación básica entre persoas con linguas maternas diferentes. Co tempo poden converterse en linguas completas cos seus propios sistemas gramaticais e vocabulario, a miúdo utilizadas por comunidades enteiras.

Case exclusivo das illas ABC do Caribe neerlandés (Aruba, Bonaire e Curaçao) e dalgunhas comunidades dos Países Baixos, o papiamento evolucionou a partir dunha lingua pidgin básica. Na súa base, o idioma é un crioulo afroportugués que, co paso dos anos, creceu en sintaxes e léxico, con maiores influencias do neerlandés, o inglés e o español, sen deixar de manter o seu propio ritmo e significados únicos.

O papiamento converteuse en lingua oficial xunto ao neerlandés en Aruba (2003) e Curaçao/Bonaire (2007). Este recoñecemento levou a redobrar os esforzos para preservar e promover a lingua, xa que é un patrimonio cultural inmaterial.

Se xa estás familiarizado co portugués ou o español, dise que é bastante fácil aprendelo. Así que quizá pronto ti tamén poidas dicir "Mi por papia papiamentu!" (Eu falo papiamento!).

- 1 unu
- 2 dos
- 3 tres
- 4 kuater
- 5 sinku
- 6 seis
- 7 shete
- 8 ocho
- 9 nuebe
- 10 dies

edl.ecml.at/sounds

ò ñ è é á ó ú

<<< Skucha e sonido di e palabranan aki

Fotografía: celebracións de Entroido, Kralendijk, Bonaire

GCR KRIYÒL

👤👤👤 134 000

Enren

Awa

A kouman
ou fika?

Bonjou!

Grémési!

Existen tres variedades do crioulo güianés francés. Outra variedade fábase en Brasil, nalgunhas zonas do estado de Amapá, fronteirizo entre os dous países.

- 1 oun
- 2 dé
- 3 trwa
- 4 kat
- 5 senk
- 6 sis
- 7 sèt
- 8 wit
- 9 nèf
- 10 dis

O nacemento dunha lingua güiana

A Güiana Francesa, territorio francés de ultramar, ten moitas características notables: a selva amazónica cobre o 95% do seu territorio; é o único territorio do continente americano plenamente integrado na Unión Europea; o seu capital leva o nome dun pemento, "Caiena", e alberga unha base de lanzamento de foguetes da Axencia Espacial Europea, situada nunha antiga colonia penal.

Aquí fálanse moitas linguas. Unha delas é o crioulo güianés, que xurdiu durante o período da escravitude. Inicialmente, esta lingua foi o resultado do contacto entre linguas africanas e europeas (principalmente variedades francesas non estándar dos séculos XVII e XVIII). Ao mesmo tempo, os sistemas lingüísticos amerindios contribuíron ao proceso. Outras linguas, por mor de invasións (portugués), pero tamén de ondas migratorias (inglés) ou de proximidade territorial, configuraron o seu léxico.

O primeiro testemuño escrito do crioulo data de 1749. En 1885, Alfred Paré pou escribiu *Atipa*, a primeira novela en crioulo güianés francés, captando o espírito dos seus habitantes.

Cálculase que un terzo da poboación utiliza o crioulo güianés francés como lingua materna e un 15% como segunda lingua.

ò

é

è

Kouté kouman mo-ya ka sonnen >>>

edl.ecml.at/sounds

SÜRET

👤👤👤 1 000 000

Existen dous dialectos do asirio: o oriental e o occidental.
As palabras e frases desta páxina pertencen ao dialecto occidental (Surayt), que se fala, entre outros lugares, en Tur Abdin (Turquía).

Unha lingua cunha larga historia

Preguntouse algunha vez que linguas utilizaban as mentes máis brillantes do pasado? Coñecemos moitas delas! Sócrates e Aristóteles falaban grego antigo, Cicerón e Séneca escribían en latín e Confucio en chinés antigo. Segundo a Biblia, Xesús falaba arameo antigo. O arameo foi no seu día a lingua do imperio asirio e ocupaba unha posición similar á do inglés actual. Tanto o alfabeto árabe como o hebreo baséanse na escritura aramea e, en xeral, a lingua aramea tivo unha influencia significativa tanto nas linguas afroasiáticas como nas indoeuropeas.

Os lingüistas consideran que a lingua asiria, falada actualmente en partes de Armenia, Türkiye, así como en Siria, Iraq, Irán e Líbano, é a descendente contemporánea do arameo. Aínda que a diáspora asiriohablante está repartida por todo o mundo e moitos deles trouxeron consigo a súa lingua, un número considerable de dialectos asirios están agora en perigo de extinción. Unha lingua cunha historia tan longa e un impacto tan significativo nas linguas faladas en todo o mundo... sería unha pena vela desaparecer.

(Ay Derbo Hat?)

ܐܝ ܕܪܒܘ ܗܬ?

ܫܠܘܡܐ

(Shlomo)

ܬܘܕܝܐ

(Tawdi)

ܐܝܢ

Een

ܠܘ

Lo

- 1 ܗܐ (ha)
- 2 ܬܪܝܐ (tre)
- 3 ܬܠܘܗܐ (tlotho)
- 4 ܐܪܒܘܐ ('arbo)
- 5 ܗܡܫܘܐ (hamsho)
- 6 ܝܫܬܘܐ (ishto)
- 7 ܫܘܘܐ (shaw'o)
- 8 ܬܡܢܘܐ (tmanyo)
- 9 ܬܝܫܘܐ (tish'o)
- 10 ܐܫܘܪܐ ('asro)

ܐܝܢ ܠܘ ܫܠܘܡܐ ܬܘܕܝܐ

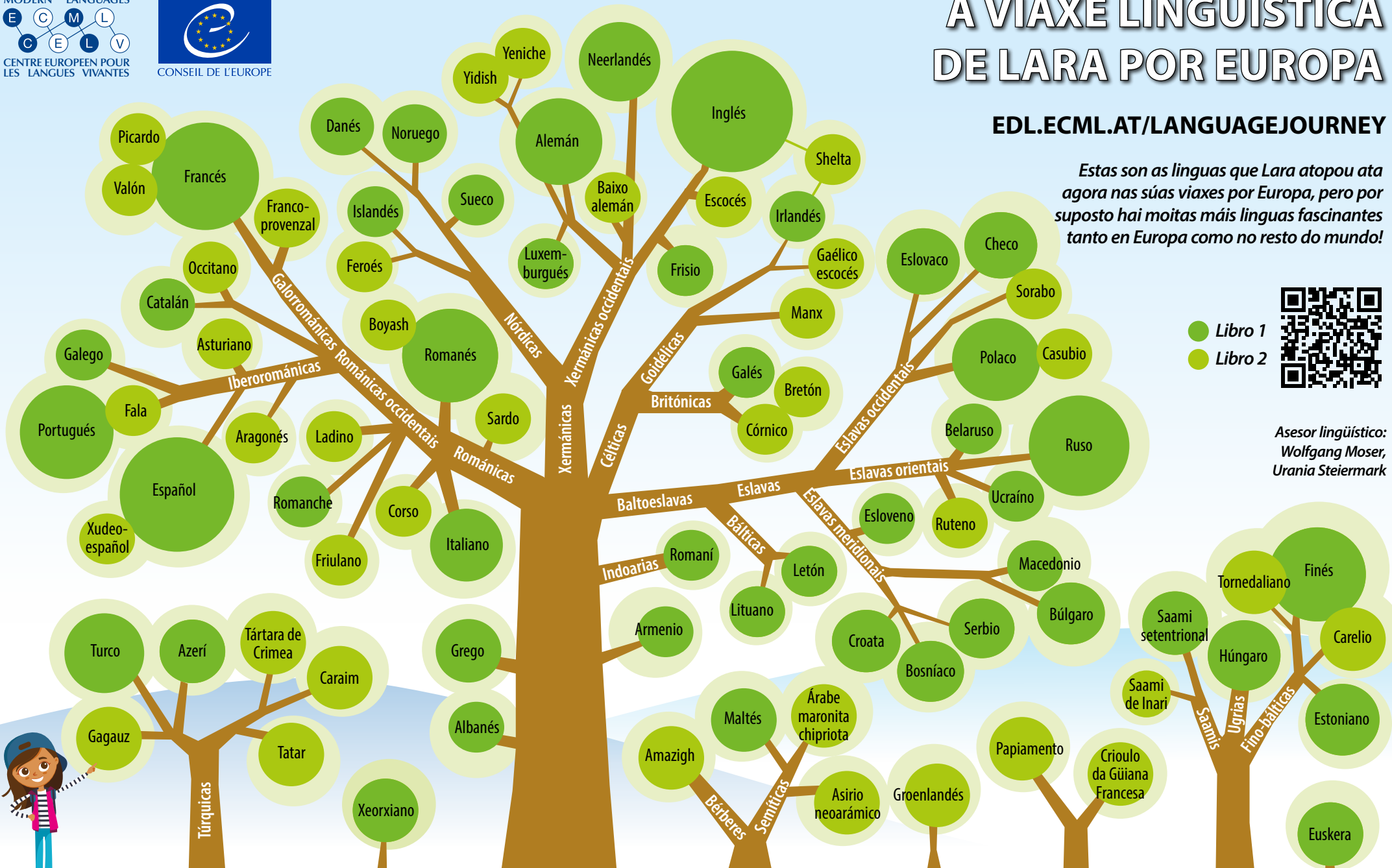
edl.ecml.at/sounds

A VIAXE LINGÜÍSTICA DE LARA POR EUROPA

EDL.ECML.AT/LANGUAGEJOURNEY

Estas son as linguas que Lara atopou ata agora nas súas viaxes por Europa, pero por suposto hai moitas máis linguas fascinantes tanto en Europa como no resto do mundo!

- Libro 1
- Libro 2

Asesor lingüístico:
Wolfgang Moser,
Urania Steiermark

ALTAICAS	KARTVELIANAS	INDOEUROPEAS	AFROASIÁTICAS	ESQUIMÓ-ALEUTIANAS	CRIOULAS	URÁICAS
210 000 000	5 000 000	3 200 000 000	350 000 000	105 000	13 500 000	25 000 000

edl.ecml.at/languagejourney

FIU SMN KL KRL CRH TT

GAG KDR YI LAD AN AST

FAX CO SC FRP OC FUR

LLD WA PCD BR KW GD

SCO GV FO STH YEC

NDS WEN CSB Bòjáś RUE

ACY PAP GCR BER Sūret

Esta continuación de "A viaxe lingüística de Lara por Europa" céntrase sobre todo nas linguas rexionais e minoritarias e serve para poñer de relevo a gran diversidade lingüística presente no continente europeo.

Foi elaborado polo Centro Europeo de Linguas Modernas do Consello de Europa no marco do Día Europeo das Linguas. Queremos dar as grazas a todos os expertos que nos axudaron a crear este recurso completo e informativo.

Para máis información sobre o Centro Europeo de Linguas Modernas do Consello de Europa e o Día Europeo das Linguas véxase www.ecml.at.

Para calquera adaptación ou tradución ponche en contacto connosco en information@ecml.at.

© 2025, Council of Europe

Tradución: Eugenia Garcia-Magana

EUROPEAN CENTRE FOR
MODERN LANGUAGES
E C M L
C E L V
CENTRE EUROPEEN POUR
LES LANGUES VIVANTES

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE